
Zreštaurovaný film *Slnko v sieti* bude na Slovensku uvedený po prvýkrát

Už dnes 7. septembra sa v Piešťanoch začína 7. ročník Medzinárodného filmového festivalu Cinematik. Šesťdňový festival trvá do 12. septembra, kedy ho uzavrie slávnostné odovzdávanie cien, spojené s projekciou filmu *Slnko v sieti* Štefana Uhra z roku 1962. Film sa premietne za účasti kameramana Stanislava Szomolányiho v zreštaurovanej digitalizovanej podobe pri príležitosti 50. výročia od svojho vzniku a bude to jeho slovenská premiéra.

Film *Slnko v sieti* scenáristu Alfonza Bednára, režiséra Štefana Uhra a kameramana Stanislava Szomolányiho sa považuje za začiatok novej vlny československého filmu. Rozpráva lyrický príbeh emocionálneho dozrievania a vzťahu dvoch mladých ľudí, ktorí sa snažia zakryť svoju neistotu, neskúsenosť a strach zo života hraným cynizmom a odmietavou pózou voči súdobej spoločnosti. Je to prvý film v dejinách slovenskej kinematografie, ktorý prináša tému prirodzeného hodnotového aj spoločenského porovnania prostredia mesta a vidieka. Podľa filmových kritikov sa považuje za jedno z prelomových filmových diel.

Základom jeho scenára sa stali tri časopisecky publikované poviedky, a to *Fajolov príspevok*, *Pontónový deň* a *Zlatá brána*, ktoré v roku 1961 vyšli v časopisoch Slovenské pohľady a Kultúrny život. Alfonz Bednár ich v roku 1977 súhrnne vydal v súbore Blok 4/B. Film mal pôvodne režírovať Stanislav Barabáš, ale po jeho odmietnutí ponúkol dramaturg Albert Marenčin spoluprácu režisérovi Štefanovi Uhrovi. Týmto filmom Uher nadviazal na svoju predchádzajúcu dokumentaristickú tvorbu a podarilo sa mu spojiť realistickú poetiku dokumentárneho filmu so štylizáciou hraného príbehu. Film sa nakrúcal v Bratislave a v Nitrianskej Blatnici od 11. júla do 9. novembra 1962.

Do slovenskej kinematografie priniesol film *Slnko v sieti* nielen nové témy, ale aj nový spôsob filmového rozprávania. Kamera v detailoch vystihovala atmosféru, evokovala náladu, zatmenie slnka sa stalo symbolom zatmenia citov a vzťahov, hlasno hrajúci tranzistor nahradil rozhovor, symfonickú hudbu vystriedala hudba elektronická. Novátorským sa stal aj vďaka progresívnemu videniu kameramana Stanislava Szomolányiho, ktorý si na jeho vznik spomína slovami: „*Pri nakrúcaní Slnka v sieti sme sa usilovali o autentický obraz života mladých ľudí a zároveň sme chceli isté významy vyjadriť symbolicky. Už na FAMU nás učili obrazom vyjadriť pojem – napríklad radosť alebo utrpenie. Slnko v sieti bol presne ten typ filmu, ktorý ma lákal. Moja práca nespočívala iba v riešení technických úloh. S každým záberom som sa snažil stotožniť a myslím si, že to zapôsobilo aj na Uhra. Vznikla medzi nami vzácna profesionálna dôvera, ktorá je prvým predpokladom úspešnej tímovej práce.*“

Uvedenie filmu do kín v čase jeho vzniku nebolo jednoduché, sprevádzali ho rôzne „politické interpretácie“. Prvý tajomník ÚV KSS Karol Bacílek údajne identifikoval v slepote matky politický symbol o slepote strany. Filmu sa dodatočne pripisovali aj rôzne „zašifrované“ postoje a významy – napríklad zatmenie slnka sa vysvetľovalo ako súmrak komunizmu, čln na suchu predstavoval súčasný stav socializmu a podobne. Film prešiel podrobným a opakovaným schvaľovaním a napokon k jeho uvoľneniu do kín prispelo udelenie Ceny československej filmovej kritiky v roku 1963 na 5. festivale československých filmov v Ústí nad Labem.

Film uvedený v novej, reštaurovanej a digitalizovanej podobe je na veľkom plátne vizuálnym zážitkom pre všetkých milovníkov filmu. Jeho slovenskej premiére dňa 12. septembra na MFF Cinematik predchádzali aj svetová premiéra na tohtoročnom 47. MFF Karlove Vary, aj uvedenie na 38. Letnej filmovej škole v Uherskom Hradišti. Premietanie sa všade stretlo s veľkým záujmom. Pri príležitosti 50. výročia vzniku filmu pripravil tento rok Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý je majiteľom práv k nemu, nielen uvedenie filmu z nosiča DCP v rozlíšení 2K s digitálne reštaurovaným obrazom a zvukom, ale vydal i nástenný kalendár s fotografiami z filmu na tento rok a v lete aj reprint pôvodného plagátu z autorskej dielne Milana Paštéku. Plagát filmu *Slnko v sieti* si je možné zakúpiť v predajni SFÚ Klapka.sk na Grösslingovej ul. 43 v Bratislave.